

Sygn. akt: I Ns 139/19

POSTANOWIENIE

Dnia 8 września 2021 r.

Sąd Rejonowy w Kętrzynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Beata Bihuń
-----------------	--------------------

Protokolant:	Starszy sekretarz sądowy Beata Bukiejko
--------------	---

po rozpoznaniu w dniu 30 sierpnia 2021 r. w Kętrzynie na rozprawie

sprawy z wniosku I. T.

z udziałem S. G., A. K., B. S.

o dział spadku

postanawia:

I. Ustala, że w skład majątku wspólnego E. G. i A. G. wchodzi następujące składniki:

- a. stanowiący odrębną własność lokal mieszkalny nr (...) o pow. 84,40 m², położony w M. przy ul. (...). Metalowców 11, dla którego Sąd Rejonowy w Mrągowie prowadzi księgę wieczystą o nr (...) o wartości 180.600,00 zł (sto osiemdziesiąt tysięcy sześćset złotych),
- b. księgozbiór o wartości 11.806,00 zł (jedenaście tysięcy osiemset sześć złotych),
- c. szafka bambusowa o wartości 300,00 zł (trzysta złotych),
- d. stół (blat z motywem szachownicy) o wartości 50,00 zł (pięćdziesiąt złotych),
- e. samowar o wartości 300,00 zł (trzysta złotych),
- f. komplet ceramiki (jasny brąz) o wartości 200,00 zł (dwieście złotych),
- g. obrazy (4 sztuki) o wartości 6.000,00 zł (sześć tysięcy złotych),
- h. wierzytelność pieniężna w wysokości 203.000,00 zł (dwieście trzy tysiące złotych) z tytułu reszty ceny sprzedaży na rzecz A. K. i J. K. (1) nieruchomości stanowiącej działkę nr (...), położonej w S., gm. S., dla której Sąd Rejonowy w M. prowadzi księgę wieczystą o nr (...).

II. Ustala, że w skład spadku po zmarłym E. G. wchodzi:

- a. 1/2 udziału w składnikach wymienionych w pkt I a – g postanowienia;
- b. wierzytelność pieniężna w wysokości 101.500,00 zł (sto jeden tysięcy pięćset złotych)

z tytułu reszty ceny sprzedaży na rzecz A. K. i J. K. (1) nieruchomości stanowiącej działkę nr (...), położonej w S., gm. S., dla której Sąd Rejonowy w Mrągowie prowadzi księgę wieczystą o nr (...).

III. Ustala, że w skład spadku po zmarłej A. G. wchodzi:

a. 5/8 udziału w składnikach wymienionych w pkt I a- g;

b. wierzytelność pieniężna w wysokości 118.875,00 zł (sto osiemnaście tysięcy osiemset siedemdziesiąt pięć złotych) z tytułu reszty ceny sprzedaży na rzecz A. K.

i J. K. (1) nieruchomości stanowiącej działkę nr (...), położonej w S., gm. S., dla której Sąd Rejonowy w Mrągowie prowadzi księgę wieczystą o nr (...).

IV. Ustala, że uczestniczka A. K. poniosła nakłady z majątku osobistego na nieruchomość stanowiącą majątek wspólny E. G. i A. G., opisaną w pkt I a, w wysokości 12.000,00 zł (dwanaście tysięcy złotych).

V. Ustala, że uczestnik S. G. poniósł nakłady z majątku osobistego na nieruchomość stanowiącą majątek wspólny E. G. i A. G., opisaną w pkt I a, w wysokości 344,20 zł (trzysta czterdzieści cztery złote i dwadzieścia groszy).

VI. Dokonuje podziału majątku wspólnego E. G. i A. G. oraz działu spadku po zmarłych E. G. i A. G. w ten sposób, że:

a. Wnioskodawczyni I. T. przyznaje 1/4 wierzytelności opisanej w pkt II b;

b. Uczestnikowi S. G. przyznaje:

i. wszystkie wymienione w pkt I a – g składniki o łącznej wartości 199.256,00 zł (sto dziewięćdziesiąt dziewięć tysięcy dwieście pięćdziesiąt sześć złotych);

ii. 1/4 wierzytelności opisanej w pkt II b;

(...). 1/2 wierzytelności opisanej w pkt III b.

c. Uczestniczce A. K. przyznaje 1/4 wierzytelności opisanej w pkt II b;

d. Uczestniczce B. S. przyznaje 1/2 wierzytelności opisanej w pkt III b.

VII. Zasądza od uczestnika S. G. na rzecz wnioskodawczyni I. T. kwotę 24.907,00 zł (dwadzieścia cztery tysiące dziewięćset siedem złotych) tytułem wyrównania jej udziału w spadku po E. G., płatną w 8 (ośmiu) ratach płatnych co pół roku do ostatniego dnia miesiąca, poczynając od miesiąca, w którym uprawomocni się orzeczenie, przy czym I rata płatna w kwocie 3.907,00 zł (trzy tysiące dziewięćset złotych), a raty II – VIII płatne w kwotach po 3.000,00 zł (trzy tysiące złotych).

VIII. Zasądza od uczestnika S. G. na rzecz uczestniczki B. S. kwotę 17.117,50 zł (siedemnaście tysięcy sto siedemnaście złotych i pięćdziesiąt groszy) tytułem wyrównania jej udziału w spadku po A. G., płatną w 4 (czterech) ratach płatnych co pół roku, do ostatniego dnia miesiąca, poczynając od miesiąca, w którym uprawomocni się orzeczenie, przy czym I rata płatna w kwocie 3.617,50 zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych i pięćdziesiąt groszy), a raty II – IV płatne w kwotach po 4.500,00 zł (cztery tysiące pięćset złotych).

IX. Zasądza od uczestnika S. G. na rzecz uczestniczki A. K. kwotę 24.907,00 zł (dwadzieścia cztery tysiące dziewięćset siedem złotych) tytułem wyrównania jej udziału w spadku po E. G., płatną w 8 (ośmiu) ratach płatnych co pół roku, do ostatniego dnia miesiąca, poczynając od miesiąca, w którym uprawomocni się orzeczenie, przy czym I rata płatna

w kwocie 3.907,00 zł (trzy tysiące dziewięćset złotych), a raty II – VIII płatne w kwotach po 3.000,00 zł (trzy tysiące złotych).

X. Zasądza od wnioskodawczynie I. T. na rzecz uczestniczki A. K. kwotę 1.500,00 zł (jeden tysiąc pięćset złotych) tytułem zwrotu 2/16 wartości nakładów poniesionych przez uczestniczkę z majątku osobistego na nieruchomość stanowiącą majątek wspólny E. G. i A. G., opisaną w pkt I a.

XI. Zasądza od uczestnika S. G. na rzecz uczestniczki A. K. kwotę 8.250,00 zł (osiem tysięcy dwieście pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu 11/16 wartości nakładów poniesionych przez uczestniczkę z majątku osobistego na nieruchomość stanowiącą majątek wspólny E. G. i A. G., opisaną w pkt I a.

XII. Zasądza od uczestniczki B. S. na rzecz uczestniczki A. K. kwotę 750,00 zł (siedemset pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu 1/16 wartości nakładów poniesionych przez uczestniczkę z majątku osobistego na nieruchomość stanowiącą majątek wspólny E. G. i A. G., opisaną w pkt I a.

XIII. Zasądza od wnioskodawczynie I. T. na rzecz uczestnika S. G. kwotę 43,00 zł (czterdzieści trzy złote) tytułem zwrotu 2/16 wartości nakładów poniesionych przez uczestnika z majątku osobistego na nieruchomość stanowiącą majątek wspólny E. G. i A. G., opisaną w pkt I a.

XIV. Zasądza od uczestniczki A. K. na rzecz uczestnika S. G. kwotę 43,00 zł (czterdzieści trzy złote) tytułem zwrotu 2/16 wartości nakładów poniesionych przez uczestnika z majątku osobistego na nieruchomość stanowiącą majątek wspólny E. G. i A. G., opisaną w pkt I a.

XV. Zasądza od uczestniczki B. S. na rzecz uczestnika S. G. kwotę 21,50 zł (dwadzieścia jeden złotych i pięćdziesiąt groszy) tytułem zwrotu 1/16 wartości nakładów poniesionych przez uczestnika z majątku osobistego na nieruchomość stanowiącą majątek wspólny E. G. i A. G., opisaną w pkt I a.

XVI. Pozostałe wnioski stron oddała.

XVII. Nakazuje uczestniczce A. K. wydać uczestnikowi S. G. stół (blat z motywem szachownicy), o którym mowa w pkt I d.

XVIII. Przyznaje ze Skarbu Państwa radcy prawnemu J. K. (2) kwotę 2.400,00 zł (dwa tysiące czterysta złotych) tytułem wynagrodzenia za reprezentowanie wnioskodawczynie oraz kwotę 552,00 zł (pięćset pięćdziesiąt dwa złote) tytułem należnego od wynagrodzenia podatku VAT.

XIX. Zasądza od wnioskodawczynie I. T. oraz uczestników S. G., A. K. oraz B. S. na rzecz Skarbu Państwa kwoty po 21,50 zł (dwadzieścia jeden złotych i pięćdziesiąt groszy) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

XX. Pozostałe koszty postępowania strony ponoszą we własnym zakresie.

sygn. akt I Ns 139/19

UZASADNIENIE

Wnioskodawczynie I. T. wniosła początkowo o dokonanie działu spadku po zmarłym E. G., a ostatecznie o dokonanie podziału majątku wspólnego E. G. i A. G. oraz działu spadku po A. G. i E. G.. W ramach swojego żądania wnioskodawczynie wniosła o ustalenie, że w skład majątku wspólnego zmarłych A. G. i E. G. oraz w skład spadku po nich, wchodzi następujące składniki:

1. stanowiący odrębną własność lokal mieszkalny nr (...) o pow. 84,40 m², położony w M. przy ul. (...). Metalowców 11, dla którego Sąd Rejonowy w Mrągowie prowadzi księgę wieczystą o nr (...) o wartości 180.600,00 zł (sto osiemdziesiąt tysięcy sześćset złotych),

2. samochód osobowy marki F. (...) o nr rej (...) o wartości 1.500,00 zł (jeden tysiąc pięćset złotych),
3. rzeźby o wartości 1.000,00 zł (jeden tysiąc złotych)
4. księgozbiór o wartości 11.806,00 zł (jedenaście tysięcy osiemset sześć złotych),
5. stolik bambusowy o wartości 500,00 zł (pięćset złotych),
6. szafka bambusowa o wartości 300,00 zł (trzysta złotych),
7. porcelana R. o wartości 1.200,00 zł (jeden tysiąc dwieście złotych),
8. sowa porcelanowa o wartości 1.500,00 zł (jeden tysiąc pięćset złotych),
9. stół (blat z motywem szachownicy) o wartości 50,00 zł (pięćdziesiąt złotych),
10. samowar o wartości 300,00 zł (trzysta złotych),
11. komplet ceramiki (jasny brąz) o wartości 200,00 zł (dwieście złotych),
12. porcelana (W.) o wartości 100,00 zł (sto złotych),
13. obrazy (4 sztuki) o wartości 6.000,00 zł (sześć tysięcy złotych),
14. wierzytelność pieniężna w wysokości 203.000,00 zł (dwieście trzy tysiące złotych)
z tytułu reszty ceny sprzedaży na rzecz A. K. i J. K. (1) nieruchomości stanowiącej działkę nr (...), położonej w S., gm. S., dla której Sąd Rejonowy w Mrągowie prowadzi księgę wieczystą o nr (...).

Wnioskodawczyni wniosła również o ustalenie, że uczestniczka A. K. poniosła nakłady z majątku osobistego w wysokości 12.000,00 zł na spłatę zaległości spadkodawców w Spółdzielni Mieszkaniowej.

W odpowiedzi na wniosek uczestnicy S. G., A. K. oraz B. S., którą sąd wezwał do udziału w postępowaniu postanowieniem z dnia 28.02.2019 r. (k. 98), co do zasady zgadzali się z żądaniem, ale S. G. podnosił, że samochód osobowy, cztery obrazy, rzeźby i porcelana R. nie wchodziły w skład spadku po zmarłych.

W piśmie z dnia 30.05.2021 r. pełnomocnik uczestnika S. G. wniósł o zaliczenie do składu majątku spadkowego po zmarłej A. G. wierzytelności z tytułu mienia zabużańskiego o nieznannej wysokości. Dodatkowo wniósł o ustalenie, że testament A. G., sporządzony w dniu 17 marca 2014 r. zawiera ważny i skuteczny zapis na rzecz S. G. udziału przypadającego A. G. w rekompensacie za mienie zabużańskie o nieznannej wartości oraz udziału wynoszącego 5/8 w wierzytelności należnej od A. K., położonej w M. o wartości 203.000,00 zł. Pełnomocnik uczestnika S. G. żądał również ustalenia, że uczestnik poniósł nakłady z majątku osobistego na majątek spadkowy w kwocie 3.344,79 zł i żądał jego rozliczenia pomiędzy stronami.

Ostatecznie uczestnika A. K. w piśmie z dnia 07.06.2021 r. wskazała, że nie żąda ustalenia, iż w skład majątku wspólnego zmarłych E. i A. G. wchodzi samochód osobowy, rzeźby, porcelana R. oraz porcelana W.. Podobne stanowisko zaprezentowała wnioskodawczyni. Uczestniczka A. K. oraz I. T. wniosły o oddalenie wniosku uczestnika S. G. o rozliczenie wskazanych przez niego nakładów.

Odnośnie sposobu działu spadku po zmarłych E. G. oraz A. G. strony ostatecznie zgodnie żądały aby lokal mieszkalny oraz wszystkie ruchomości przyznać na własność uczestnikowi S. G. ze stosownymi spłatami na rzecz wnioskodawczyni i uczestniczek, natomiast co do wierzytelności wszyscy żądali rozliczenia jej pomiędzy stronami tzn. aby uczestniczka A. K. dokonała spłat całej wierzytelności na rzecz wnioskodawczyni i uczestników stosownie do ich udziałów w spadku.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

E. G. i A. G. byli małżeństwem (bezsporne). E. G. zmarł w dniu 25.04.2013 r., a A. G. w dniu 17.01.2015 roku.

A. G. w dniu 17.03.2014 r. sporządziła przed notariuszem A. D.

(Rep. A 24/2015) testament, w którym ustanowiła zapis windykacyjny, mocy którego jej syn S. G. miał po jej śmierci nabyć stanowiący odrębną nieruchomość lokal mieszkalny nr (...) o pow. 81 m², położony w M. na Osiedlu (...) wraz z prawami z nim związanymi. Dalej spadkodawczyni wskazała, że do dziedziczenia całego spadku, jaki po niej pozostanie powołuje swoją córkę B. S. oraz syna S. G. w dwóch równych częściach. A. G. wydziedziczyła swoje córki A. K. oraz I. T. oraz oświadczyła, że jej życzeniem jest ażeby w dziale spadku należne pieniądze stanowiące rekompensatę za mienie zabużańskie oraz należne raty za sprzedaną A. K. nieruchomość położoną w M., otrzymał w całości jej syn S. G..

Prawomocnym postanowieniem z dnia 24.03.2016 r. Sąd Rejonowy w Mrągowie w sprawie

I Ns 355/15 stwierdził, że spadek po E. G., zmarłym dnia 25.04.2013 r. w B., na podstawie ustawy nabyli po ¼ części spadku: żona spadkodawcy A. G. wprost, syn S. G. wprost oraz córki A. K. i I. T. z dobrodziejstwem inwentarza.

Prawomocnym postanowieniem z dnia 12.10.2015 r. Sąd Rejonowy w Mrągowie w sprawie

I Ns 324/15 stwierdził, że spadek po A. G., zmarłej dnia 17.01.2015 r. w B., na podstawie testamentu notarialnego z dnia 17.03.2014 r. nabyli po ½ części spadku syn S. G. oraz córka B. S., przy czym wchodzący w skład spadku udział ½ części w prawie własności lokalu mieszkalnego położonego w M. przy Osiedlu (...) wraz ze związanym działem w nieruchomości wspólnej nabył syn S. G..

Umową z dnia 29.12.2010 r. , zawartą w formie aktu notarialnego, E. G. oraz A. G. sprzedali na rzecz małżonków A. K. oraz J. K. (1) dz. nr 89/2

o pow. 0,22 ha, położoną w gm. S., we wsi M., dla której Sąd Rejonowy w Mrągowie prowadzi Kw o nr (...) za cenę 300.000,00 zł. Część należnej kwoty została przez kupujących przelana na spłatę zadłużeń sprzedających w bankach, a kwota pozostała po dokonaniu spłat miała być spłacana w równych miesięcznych ratach po 1.000,00 zł, aż do całkowitego spłacenia, począwszy od stycznia 2011 r. W chwili śmierci E. G. do spłaty na rzecz sprzedających pozostała kwota 203.000,00zł.

W skład majątku wspólnego zmarłych E. G. i A. G. w chwili śmierci E. G. wchodziły następujące składniki:

1. stanowiący odrębną własność lokal mieszkalny nr (...) o pow. 84,40 m², położony w M. przy ul. (...). Metalowców 11, dla którego Sąd Rejonowy w Mrągowie prowadzi księgę wieczystą o nr (...) o wartości 180.600,00 zł (sto osiemdziesiąt tysięcy sześćset złotych),
2. księgozbiór o wartości 11.806,00 zł (jedenaście tysięcy osiemset sześć złotych),
3. szafka bambusowa o wartości 300,00 zł (trzysta złotych),
4. stół (blat z motywem szachownicy) o wartości 50,00 zł (pięćdziesiąt złotych),
5. samowar o wartości 300,00 zł (trzysta złotych),
6. komplet ceramiki (jasny brąz) o wartości 200,00 zł (dwieście złotych),
7. porcelana (W.) o wartości 100,00 zł (sto złotych),
8. obrazy (4 sztuki) o wartości 6.000,00 zł (sześć tysięcy złotych),
9. wierzytelność pieniężna w wysokości 203.000,00 zł (dwieście trzy tysiące złotych) z tytułu reszty ceny sprzedaży na rzecz A. K. i J. K. (1) nieruchomości stanowiącej działkę nr (...), położonej w S., gm. S., dla której Sąd Rejonowy w Mrągowie prowadzi księgę wieczystą o nr (...).

W skład spadku po zmarłym E. G. wchodziły następujące składniki:

1. 1/2 udziału w składnikach wymienionych w pkt 1- 8 wyżej;
2. wierzytelność pieniężna w wysokości 101.500,00 zł (sto jeden tysięcy pięćset złotych) z tytułu reszty ceny sprzedaży na rzecz A. K. i J. K. (1) nieruchomości stanowiącej działkę nr (...), położonej w S., gm. S., dla której Sąd Rejonowy w Mrągowie prowadzi księgę wieczystą o nr (...).

Umowami darowizny z dnia 23.10.2013 r. A. G. darowała swojemu synowi E. G. siedem obrazów oraz sowę ceramiczną, wskazując, że stanowią one część jej majątku osobistego.

W lokalu mieszkalnym wchodzącym w skład majątku wspólnego E. i A. G. po śmierci E. G. do chwili obecnej mieszka uczestnik S. G., który w latach 2013 – 2018 opłacał polisę ubezpieczeniową lokalu. Dodatkowo opłacił podatek od nieruchomości w łącznej kwocie 344,20 zł, wymienił drzwi wejściowe i zawór termostatyczny w jednym z grzejników.

Po śmierci E. G. A. K. dokonała spłaty na rzecz A. G. łącznie kwoty 8000,00 zł. Dodatkowo w okresie od 10.01.2014 do 10.12.2014 r. dokonała na rzecz Spółdzielni Mieszkaniowej w M. spłaty zadłużenia E. i A. G. z tytułu opłat związanych ze stanowiących ich własność lokalem mieszkalnym w łącznej kwocie 12.000,00 zł.

A. K. i jej mąż J. K. (1) spłacali zadłużenie związane z lokalem mieszkalnym jeszcze za życia E. G., co było zaliczane na poczet spłaty ceny sprzedaży opisanej wyżej nieruchomości.

W skład spadku po zmarłej A. G. wchodziły następujące składniki:

1. 5/8 udziału w składnikach wymienionych w pkt 1- 8 wyżej;
2. wierzytelność pieniężna w wysokości 118.875,00 zł (sto osiemnaście tysięcy osiemset siedemdziesiąt pięć złotych) z tytułu reszty ceny sprzedaży na rzecz A. K. i J. K. (1) nieruchomości stanowiącej działkę nr (...), położonej w S., gm. S., dla której Sąd Rejonowy w Mrągowie prowadzi księgę wieczystą o nr (...).

W dniu 23.10.2017 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Mrągowie A. F. w sprawie I Kmn 1/16 dokonał spisu inwentarza po zmarłym E. G. i ustalił, że w skład spadku po zmarłym wchodzi 1/2 udziału w następujących składnikach:

1. lokal mieszkalny nr (...) o pow. 84,40 m², położony w M. przy ul. (...). Metalowców 11, dla którego Sąd Rejonowy w Mrągowie prowadzi księgę wieczystą o nr (...) o wartości 180.600,00 zł;
2. samochód osobowy marki F. (...) o nr rej (...) o wartości 1.500,00 zł,
3. rzeźby o wartości 1.000,00 zł,
4. księgozbiór o wartości 11.806,00 zł,
5. stolik bambusowy o wartości 500,00 zł,
6. szafka bambusowa o wartości 300,00 zł,
7. porcelana R. o wartości 1.200,00 zł,
8. sowa porcelanowa o wartości 1.500,00 zł,
9. stół (blat z motywem szachownicy) o wartości 50,00 zł,
10. samowar o wartości 300,00 zł,

11. komplet ceramiki (jasny brąz) o wartości 200,00 zł,
12. porcelana (W.) o wartości 100,00 zł,
13. obrazy (4 sztuki) o wartości 6.000,00 zł.
14. 1/2 wierzytelności pieniężnej w wysokości 203.000,00 zł z tytułu reszty ceny sprzedaży na rzecz A. K. i J. K. (1) nieruchomości stanowiącej działkę nr (...), położonej w S., gm. S., dla której Sąd Rejonowy w Mrągowie prowadzi księgę wieczystą o nr (...).

Jeszcze za życia A. G. przed Wojewodą (...) toczyło się postępowanie z wniosku K. F. o potwierdzenie prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej tj. dóbr ziemskich M. lit. B i E, położonych w gm. jodzkiej, pow. brasławkim, woj. wileńskim. Ostateczną decyzją z dnia 29.01.2021r. Wojewoda (...) stwierdził, że m.in. B. S. i S. G., jako spadkobiercy A. G. posiadają po 1/8 części prawo do rekompensaty z tytułu pozostawienia przez K. F. zd. L. nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej tj. dóbr ziemskich M. lit. B i E, położonych na byłym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w gm. jodzkiej, pow. brasławkim, woj. wileńskim, składających się z 322,41 ha gruntów i ustalił wysokość rekompensaty każdego z nich na kwoty po 93.668,57 zł.

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił w oparciu o: postanowienie z dnia 24.03.2016 r. znajdujące się na k. 58 w aktach SR w Mrągowie o sygn. I Ns 355/15, postanowienie z dnia 12.10.2015 r. znajdujące się na k. 28 w aktach SR w Mrągowie o sygn. I Ns 324/15, odpis z Kw k. 10 - 11 oraz dokumenty w aktach kw nr 30604, 28546/2, 8195 SR w Mrągowie, protokół ze spisu inwentarza k. 12 - 13, umowy darowizny k. 30 - 32, polisy k. 33 - 37, decyzje k. 38 - 42, 203, potwierdzenia przelewów k. 49 - 60, pisma k. 63 - 70, akt notarialny k. 74 - 76, potwierdzenia przelewów k. 88 - 94, 202, umowa k. 204-205, faktura k. 206, zdjęcia k. 261 - 268, potwierdzenia przelewów k. 308 - 315, pismo k. 363, 424, dokumentacja przesłana przez Wojewodę (...) k. 425 - 441, 491 - 563, dokumenty znajdujące się w aktach Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Mrągowie A. F. I Kmn 1/16, w szczególności protokół k. 82 akt.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią art. 1037 kc dział spadku może nastąpić bądź na mocy umowy między wszystkimi spadkobiercami, bądź na mocy orzeczenia sądu na żądanie któregośkolwiek ze spadkobierców. Dalej art. 1038 § 1 kc wskazuje, że sądowy dział spadku powinien obejmować cały spadek. Zgodnie z treścią art. 686 kpc w postępowaniu działowym sąd rozstrzyga także o istnieniu zapisów zwykłych, których przedmiotem są rzeczy lub prawa należące do spadku, jak również o wzajemnych roszczeniach pomiędzy współspadkobiercami z tytułu posiadania poszczególnych przedmiotów spadkowych, pobranych pożytków i innych przychodów, poczynionych na spadek nakładów i spłaconych długów spadkowych.

Jak wynika z treści art. 922 § 1 k.c., spadek stanowi ogół praw i obowiązków majątkowych zmarłego, które należały do niego w chwili otwarcia spadku, to jest w chwili śmierci. Gdy w skład spadku po zmarłym wchodzi udział spadkodawcy w majątku objętym małżeńską wspólnością ustawową, to do przeprowadzenia działu spadku konieczne jest uprzednie lub jednoczesne przeprowadzenie postępowania o podział majątku wspólnego. Zgodnie z przepisem art. 567 § 3 kpc do postępowania o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami stosuje się odpowiednio przepisy o dziale spadku.

W związku z powyższym, mając na uwadze fakt, że spadkobiercy A. i E. G. byli małżeństwem, sąd w niniejszym postępowaniu zobligowany był ustalić skład i wartość składników ich majątku wspólnego i składników spadku podlegających podziałowi.

Zgodnie z treścią art. 31 kro, z chwilą zawarcia małżeństwa powstaje między małżonkami z mocy ustawy wspólność majątkowa (wspólność ustawowa) obejmująca przedmioty majątkowe nabyte w czasie jej trwania przez oboje małżonków lub przez jednego z nich (majątek wspólny). Przedmioty majątkowe nieobjęte wspólnością ustawową

należą do majątku osobistego każdego z małżonków. Z chwilą ustania małżeństwa wspólność ustawowa przekształca się w udziały w majątku wspólnym, przy czym zgodnie z treścią art. 43 § 1 kro co do zasady oboje małżonkowie mają równe udziały w majątku wspólnym.

Małżeństwo ustaje na skutek śmierci jednego z małżonków. Zgodnie z art. 684 k.p.c. w zw. z art. 46 kro, skład i wartość majątku ulegającego podziałowi między małżonkami ustala sąd, a stan majątku wspólnego dla potrzeb wzajemnych rozliczeń między małżonkami ustala się według jego składu w chwili ustania wspólności majątkowej, co w niniejszym postępowaniu nastąpiło w dniu śmierci E. G..

Omawiając ustalenia sądu co do składu majątku wspólnego E. G. i A. G. na wstępie zauważyć należy, że sąd oparł się na złożonych przez strony dokumentach, których wiarygodności żadna z nich nie kwestionowała. Sąd dał również wiarę zeznaniom samych stron, który były z drobnymi wyjątkami ze sobą spójne i zgodne.

Do sprawy ostatecznie nic nie wniosły zeznania świadków J. K. (1) (k. 254) oraz B. T. (k. 253 – 254), ponieważ świadkowie zeznawali na okoliczności, które ostatecznie były pomiędzy stronami niesporne - strony ostatecznie ustaliły, że cztery obrazy wchodzi w skład majątku małżonków G., a samochód osobowy marki F. (...) nie wchodzi w skład majątku wspólnego zmarłych rodziców stron. Z tych samych powodów do sprawy nie wniosły nic dokumenty znajdujące się na kartach 351 – 358. Do sprawy nic również nie wniosły dokumenty znajdujące się w aktach SR w Mrągowie I Nc 881/17, albowiem dotyczyły one wyłącznie uczestnika S. G. i okoliczności w nich stwierdzone nie miały żadnego związku z toczącym się postępowaniem, w szczególności z żądaniami stron.

Uzasadniając kolejno poszczególne punkty postanowienia sądu, na rozprawie w dniu 30.08.2021 r. wnioskodawczynie oraz uczestnicy postępowania zgodnie oświadczyli, że w skład majątku wspólnego spadkodawców oraz w skład spadku po nich wchodzi następujące składniki: lokal mieszkalny, księgozbiór, szafka bambusowa, stół (blat z motywem szachownicy), samowar, komplet ceramiki (jasny brąz), obrazy (4 sztuki) oraz wspomniana wcześniej wierzytelność w wysokości 203.000,00 zł. Pomędzy stronami bezsporne były również wartości poszczególnych składników majątkowych.

Odnosząc się do spornych pomiędzy stronami składników majątku wspólnego oraz składu spadku po zmarłych małżonkach G., sąd wyeliminował z nich porcelanową sowę, stolik bambusowy oraz porcelaną R.. Co do sowy porcelanowej, sąd dał wiarę zeznaniom uczestnika S. G. oraz B. S., że wchodziła ona w skład majątku odrębnego zmarłej A. G. (spadkodawczynie otrzymała ją od swojego ojca), w związku z czym uznać należy, że przekazanie tego przedmiotu uczestnikowi S. G. na mocy umowy darowizny z dnia 23.10.2013 r. było skuteczne i w chwili śmierci A. G. przedmiot ten nie wchodził w skład spadku po zmarłej. Co do stolika bambusowego oraz porcelany R. uczestnik S. G. wskazał, że nie posiada tych przedmiotów, a pozostałe uczestniczki i wnioskodawczynie nie wiedziały gdzie się te składniki mogą znajdować i czy faktycznie po śmierci E. G. istniały. Dodatkowo A. K. wskazała, że komornik sporządził spis inwentarza na podstawie ich oświadczeń, a nie oględzin. Ponieważ co do zasady dział spadku powinien obejmować przedmioty, które istniały w chwili otwarcia spadku i które istnieją w chwili dokonywania działu (por. uchw. SN z 27.9.1974 r., III CZP 58/74, OSNC 1975, Nr 6, poz. 90) sąd wobec braku wiedzy stron co do ich istnienia w dniu orzekania oraz w chwili śmierci E. G. nie zaliczył ich do majątku wspólnego spadkobierców, a tym samym do masy spadkowej po nich.

W związku z powyższym sąd w pkt I postanowienia ustalił, że w skład majątku wspólnego zmarłych E. G. i A. G. wchodzi następujące składniki:

- a) stanowiący odrębną własność lokal mieszkalny nr (...) o pow. 84,40 m², położony w M. przy ul. (...). Metalowców 11, dla którego Sąd Rejonowy w Mrągowie prowadzi księgę wieczystą o nr (...) o wartości 180.600,00 zł (sto osiemdziesiąt tysięcy sześćset złotych),
- b) księgozbiór o wartości 11.806,00 zł (jedenaście tysięcy osiemset sześć złotych),
- c) szafka bambusowa o wartości 300,00 zł (trzysta złotych),

- d) stół (blat z motywem szachownicy) o wartości 50,00 zł (pięćdziesiąt złotych),
- e) samowar o wartości 300,00 zł (trzysta złotych),
- f) komplet ceramiki (jasny brąz) o wartości 200,00 zł (dwieście złotych),
- g) obrazy (4 sztuki) o wartości 6.000,00 zł (sześć tysięcy złotych),
- h) wierzytelność pieniężna w wysokości 203.000,00 zł (dwieście trzy tysiące złotych) z tytułu reszty ceny sprzedaży na rzecz A. K. i J. K. (1) nieruchomości stanowiącej działkę nr (...), położonej w S., gm. S., dla której Sąd Rejonowy w Mrągowie prowadzi księgę wieczystą o nr (...).

Sąd nie uwzględnił żądania uczestnika S. G. aby ustalić, że w skład spadku po zmarłej A. G. wchodzi mienie zabużańskie o nieokreślonej wartości. Sąd w całości podzielił stanowisko pełnomocnika wnioskodawczyni oraz uczestniczki A. K., które wniosły o oddalenie tego żądania i powoływały się na treść wyroku NSA w W. z dnia 26.04.2012 r. I OSK 606/11, w którym NSA wskazał, że prawo do rekompensaty, określone w ustawie z dnia 8 lipca 2005r. o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej nie wchodzi w skład spadku. Uprawnienie to jest prawem publicznym, a żaden przepis prawa nie wskazuje na to by do spadku mogły wchodzić prawa publicznoprawne. W ocenie NSA, po to ustawodawca w ustawie szczególnej wymienia w jej art. 2 i 3 ust. 2 podmioty uprawnione do wystąpienia z wnioskiem do wojewody o potwierdzenie prawa do rekompensaty, żeby w ten sposób wyznaczyć krąg osób, którym roszczenie to przysługuje. W przypadku wielości podmiotów sama również ustawa zabużańska reguluje możliwości sposobu realizacji przewidzianych nią świadczeń (art. 3 ust. 1 ustawy). Wynikający z dziedziczenia tytuł prawny spadkobiercy właściciela nieruchomości pozostawionej poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej jest zatem konieczny do nabycia rekompensaty przewidzianej ustawą z dnia 8 lipca 2005 r., ale to nie fakt spadkobrania jest źródłem tego uprawnienia. Prawo to powstaje dopiero na mocy przepisów ustawy zabużańskiej.

W pkt II Sąd ustalił, że w skład spadku po zmarłym E. G. wchodzi 1/2 udziału w składnikach wymienionych w pkt I a – g oraz 1/2 wierzytelności wymienionej w pkt I h tj. kwota 101.500,00 zł, ponieważ żadna ze stron nie podnosiła, żeby zmarłych łączył inny niż ustawowy ustrój majątkowy małżeński, nikt nie żądał również ustalenia nierównych udziałów małżonków w majątku wspólnym. W związku z tym sąd ustalił, że zmarli posiadali równe udziały w majątku wspólnym, a co za tym idzie w skład spadku po E. G. wchodził udział w 1/2 części we wszystkich składnikach, wchodzących w skład majątku wspólnego spadkodawców. Żadna ze stron nie wskazywała, aby E. G. posiadał majątek odrębny, sąd również nie posiadał takiej wiedzy.

W pkt III Sąd ustalił, że w skład spadku po zmarłej A. G. wchodzi 5/8 udziału w składnikach wymienionych w pkt I a – g oraz część wierzytelności wymienionej w pkt I h tj. kwota 118.875,00 zł. Podobnie jak w przypadku E. G., sąd ustalił, że A. G. posiadała 1/2 udziału w majątku wspólnym i w chwili śmierci nie posiadała żadnego majątku odrębnego, który wchodziłby w skład spadku. Udział 5/8 w ruchomości i nieruchomościach wynika z tego, że A. G. była również spadkobiercą po zmarłym E. G., co oznacza, że z całego majątku wspólnego ze zmarłym mężem należało się jej 1/2 udziału z tytułu podziału majątku oraz 1/4 udział z 1/2 części należnej E. G. z tytułu dziedziczenia po nim ($1/2 + 1/4 \times 1/2 = 1/2 + 1/8 = 4/8 + 1/8 = 5/8$). Wysokość wchodzącej w skład spadku po A. G. wierzytelności sąd ustalił w następujący sposób: 1/2 wierzytelności tj. kwota 101.500,00 zł wchodziła w skład spadku po spadkodawczyni jako jej udział w majątku wspólnym z E. G., dodatkowo A. G. jako spadkobierca E. G. odziedziczyła 1/8 wierzytelności ($1/4 \times 1/2$) tj. kwotę 25.375,00 zł. Łącznie uzyskano kwotę 126.875,00 zł, którą należało pomniejszyć o kwotę 8.000,00 zł – sumę, jaką wypłaciła A. G. uczestniczka A. K. z tytułu spłaty reszty ceny sprzedaży nieruchomości położonej w wsi M.. W związku z tym w skład spadku po A. G. wchodziła wierzytelności o wartości 118.875,00 zł. Kwotę 8.000,00 zł sąd ustalił w oparciu o przedłożone przez uczestniczkę A. K. potwierdzenia przelewów, ponadto żadna ze stron nie kwestionowała ani ich poniesienia ani ich wysokości.

W pkt IV postanowienia sąd ustalił, że A. K. ponosiła nakłady z majątku osobistego na nieruchomości stanowiącą majątek wspólny E. G. i A. G., opisaną w pkt I a, w wysokości 12.000,00 zł. Wysokość nakładów sąd ustalił w oparciu o przedłożone przez uczestniczkę A. K. potwierdzenia przelewów, ponadto żadna ze stron nie kwestionowała ani faktu ich poniesienia ani ich wysokości.

W pkt V postanowienia sąd ustalił, że uczestnik S. G. poniósł nakłady z majątku osobistego na nieruchomości stanowiącą majątek wspólny E. G. i A. G., opisaną w pkt I a, w wysokości 344,20 zł. Wprawdzie uczestnik żądał ustalenia, że nakłady poniesione przez niego na majątek wspólny wynosiły kwotę 3.344,79 zł, jednakże sąd do nakładów zaliczył jedynie zapłacony przez uczestnika podatek od nieruchomości i tylko w takiej wysokości, w jakiej uczestnik potwierdził poniesienie tego wydatku potwierdzeniami przelewów (k. 91-94, 202). W ocenie sądu niezasadnym było zaliczenie do nakładów opłat za ubezpieczenia mieszkania oraz kosztów wymiany drzwi i części do grzejników, ponieważ to wyłącznie uczestnik S. G. korzysta od wielu lat z wchodzącego w skład spadku lokalu mieszkalnego, a nieuwzględnionych przez sąd nakładów nie należy zaliczyć do koniecznych do utrzymania nieruchomości.

W pkt VI postanowienia sąd dokonał podziału majątku wspólnego E. G. i A. G. oraz działu spadku po zmarłych E. G. i A. G. w ten sposób, że mając na uwadze zgodne stanowisko stron, wszystkie opisanej w pkt I postanowienia nieruchomości i lokal mieszkalny przyznał uczestnikowi S. G.. Dokonując podziału wchodzącej w skład spadku po zmarłych wierzytelności, sąd nie uwzględnił wniosku żadnej ze stron i nie dokonał jej rozliczenia pomiędzy nimi. Przede wszystkim zauważyć należy, że umowa sprzedaży z dnia 29.12.2010 r. została zawarta nie tylko pomiędzy małżonkami G. i A. K., ale jej stroną był również J. K. (1), który nie był spadkobiercą A. i E. G., a co za tym idzie uczestnikiem niniejszego postępowania,

w związku z czym wydanie postanowienia, w którym orzeczono by również o jego zobowiązaniu byłoby czynnością wadliwą i nie mającą żadnego uzasadnienia. Dodatkowo zauważyć należy, że z uwagi na zapis § 4 umowy sprzedaży tj. z uwagi na rozłożenie na miesięczne raty spłaty ceny sprzedaży, na dzień orzekania w niniejszej sprawie, znaczna część wierzytelności nie była wymagalna i rozliczając pomiędzy stronami całą wierzytelność, sąd musiałby dokonać nieuzasadnionej zmiany warunków spłaty, nałożonych na A. i J. K. (1). W związku z tym sąd przyznał wnioskodawczyni i uczestnikom stosowne udziały we wierzytelnościach, wchodzących w skład spadku po zmarłych spadkodawcach: wnioskodawczyni, uczestniczce A. K. i uczestnikowi S. G. po 1/2 udziału we wierzytelności wchodzącej w skład spadku po zmarłym E. G.,

a uczestniczce B. S. oraz dodatkowo uczestnikowi E. G. po 1/2 udziału we wierzytelności wchodzącej w skład spadku po zmarłej A. G..

Sąd nie uwzględnił żądania uczestnika S. G. co do uznania, że spadkodawczyni A. G. w testamencie z dnia 17.03.2014 r. uczyniła na jego rzecz zapis zwykły, na mocy którego to wyłącznie uczestnikowi miałyby przypaść wchodząca w skład spadku po zmarłej wierzytelności.

O warunkach zapisu zwykłego mowa jest w treści art. 968 kc, zgodnie z którym spadkodawca może przez rozporządzenie testamentowe zobowiązać spadkobiercę ustawowego lub testamentowego do spełnienia określonego świadczenia majątkowego na rzecz oznaczonej osoby. Zapisem zwykłym może być obciążony wyłącznie spadkobierca zarówno ustawowy lub testamentowy, jak też kilku z nich jednocześnie oraz osoba uprawniona z tytułu zapisu windykacyjnego. Obowiązek wykonania zapisu jest długiem spadkowym. Spadkodawczyni A. G. w sporządzonym testamencie wyraziła wolę, że jej życzeniem jest ażeby w dziale spadku należne raty za sprzedaną A. K. nieruchomość położoną w M., otrzymał w całości jej syn S. G., przy czym jedyny spadkobierca, którego zmarła mogła obciążyć zapisem – B. S. nie dysponuje przedmiotem objętym życzeniem spadkodawczyni, ponieważ w skład spadku weszła wierzytelność, czyli jedynie możliwość żądania od A. K. i jej męża J. K. (1) spłat. Poza tym z samej treści testamentu wynika, że spadkodawczyni wyraziła swoje życzenie jedynie co do działu spadku a nie nałożyła na spadkobiercę obowiązek spełnienia świadczenia pieniężnego. Sam zapis jest niewłaściwy również

z powodu pominięcia w nim osoby J. K. (1), który ponosi wraz z A. K. solidarną odpowiedzialność za spłatę pozostałej części ceny zakupu nieruchomości położonej w M..

W punktach VII – IX sąd zasądził od uczestnika S. G. na rzecz pozostałych stron stosowne spłaty ich udziałów w nieruchomości oraz ruchomościach wchodzących po zmarłych A.

i E. G.. Spadkobiercami po E. G. oprócz zmarłej A. G. są wnioskodawczyni oraz uczestnicy A. K. i S. G. po 1/4 części. Wartość ruchomości

i nieruchomości wchodzących w skład spadku po zmarłym E. G. to łącznie kwota 99.628,00zł. Wnioskodawczyni oraz uczestniczka A. K. posiadają po 1/4 udziału w spadku o wartości 24.907,00 zł i takie kwoty sąd zasądził od uczestnika S. G. na ich rzecz.

Spadkobiercami po zmarłej A. G. są uczestnicy B. S. i S. G. po 1/2 części. Wartość ruchomości i nieruchomości wchodzących w skład spadku po zmarłej A. G.

to kwota 124.535,00 zł, przy czym S. G. zgodnie z postanowieniem Sądu Rejonowego

w M. nabył po spadkodawczyni 1/2 udziału w lokalu mieszkalnym o wartości 90.300,00 zł.

Do podziału pomiędzy spadkobiercami pozostała więc kwota 34.235,00 zł (124.535,00 zł – 90.300,00 zł), w związku z czym udział należny uczestniczce B. S. ma wartość 17.117,50 zł i taką kwotę sąd zasądził od uczestnika S. G. na jej rzecz.

Sąd nie zastosował przy dziale spadku po zmarłej A. G. treści art. 1039 kc i nie zaliczył na schedę spadkową otrzymanego przez uczestnika G. od spadkodawczyni zapisu windykacyjnego, ponieważ z treści całego testamentu wynika, że życzeniem A. G. było aby cały spadek po niej otrzymał jej syn S. G., a jak wskazuje się orzecznictwie, zwolnienie z obowiązku zaliczenia zapisu windykacyjnego na schedę spadkową może nastąpić również w sposób dorozumiany. SN w wyroku z dnia 27.09.2017 r. w sprawie V CSK 50/17również wskazał, że przepis art. 1039 § 1 k.c. ma charakter dyspozytywny. Umożliwia bowiem niezaliczenie na schedę spadkową otrzymanych przez spadkobiercę korzyści, jeżeli spadkodawca jednoznacznie wyraził taką wolę albo z okoliczności wynika, że przekazanie miało miejsce ze zwolnieniem od obowiązku zaliczenia. Również uczestniczka B. S. nie żądała takiego zaliczenia.

W pkt X – XII sąd zasądził od wnioskodawczyni oraz uczestników S. G. i B. S. na rzecz uczestniczki A. K. stosowną do ich udziałów w lokalu mieszkalnym część poniesionych przez nią nakładów na ten lokal, przy czym sąd ustalił, że wnioskodawczyni i uczestniczka A. K. we współwłasności lokalu posiadają udziału po 1/8 udziału tj. 2/16 (1/4 z 1/2), S. G. udział w wysokości 11/16 (1/4 z 1/2 plus 1/2 plus 1/2 z 1/8), a uczestniczka B. S. 1/16 udziału (1/2 z 1/8). W związku z powyższym sąd zasądził na rzecz A. K. od I. T. kwotę 1.500 zł (2/16 z 12.000 zł) od S. G. kwotę 8.250,00 zł (11/16 z 12.000 zł), a od B. S. kwotę 750,00 zł (1/16 z 12.000,00 zł).

W pkt XIII – XV sąd w podobny sposób zasądził od wnioskodawczyni oraz uczestniczek A. K. i B. S. na rzecz S. G. stosowną do ich udziałów w lokalu mieszkalnym część poniesionych przez niego nakładów na ten lokal. Od wnioskodawczyni i uczestniczki A. K. zasądził kwotę 43,00 zł (2/16 z 344,20 zł), a od uczestniczki B. S. kwotę 21,50 zł (1/16 z 344,20 zł).

W związku z tym, że jeden ze składników wchodzących w skład spadku tj. stół (blat z motywem szachownicy) jest w posiadaniu uczestniczki A. K., sąd w pkt XVII postanowienia nakazał jej wydanie tego składnika uczestnikowi S. G..

W pkt XVIII sąd przyznał radcy prawnemu J. K. (2) wynagrodzenie w kwocie 2400,00zł plus 552,00 zł podatku VAT na podstawie § 13 pkt 3 w zw. Z § 8 pkt 5 rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu.

W pkt XIX sąd zasądził od każdej ze stron na rzecz Skarbu Państwa po 21,50 zł tj. po 1/4 kosztów wynagrodzenia mediatora.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 520 § 1 kpc.